

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

BYLOJE DĖL UAB „SANOSWISS“ LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS
ĮSTATYMO PAŽEIDIMO

2014-04-17 Nr. 12R-18

Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Energetikos ir vartojimo prekių bei paslaugų departamento direktoriaus Algirdo Romeikos (Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos pirmininkas), Maisto produktų ir rekreacinių paslaugų skyriaus vedėjos Neringos Baronienės, Teisės ir personalo skyriaus vedėjos Audronės Kaušylienės, Ekonominių interesų departamento direktoriaus Mareko Močiulskio, i.e. Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos pareigas Kristinos Grigaitės bei Maisto produktų, turizmo ir rekreacinių paslaugų departamento direktorės Neringos Ulbaitės,

sekretoriaujant Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vyriausiajai specialistei Ignei Tebėrienei,

dalyvaujant UAB „SanoSwiss“ direktoriui (*duomenys neskelbtini*), Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – Tarnyba) Maisto skyriaus vyriausiajam specialistui – valstybiniam maisto produktų inspektoriui (*duomenys neskelbtini*),

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo (toliau – Reklamos įstatymas) 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu, bylų nagrinėjimo posėdyje išnagrinėjo bylą pagal Tarnybos 2014-02-18 Reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. R1-3 (toliau – Protokolas) dėl UAB „SanoSwiss“ (įmonės kodas – 302332043, adresas – Galvydžio g. 5, Vilnius, Aukštaičių g. 26A, Kaunas) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2014-02-21 gavo Tarnybos 2014-02-19 raštu Nr. B6-(1.9)-408 persiustą Protokolą dėl UAB „SanoSwiss“ reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Protokole nurodyta, kad UAB „SanoSwiss“ maisto papildu „Ocutein“ reklamoje, skleidžiamoje Lietuvos televizijos kanalu (LRT) ir interneto tinklalapyje <http://papildai-akims.lt/>, nepateikė nuorodos „Maisto papildas“ bei minėtame interneto tinklalapyje maisto papildu „Ocutein“ reklamoje vartojo teiginius: „tinka kataraktos, glaukomos profilaktikai, tai labai efektyvi ir gera profilaktinė priemonė sergant degeneraciniais tinklainės pokyčiais. Preparato galima vartoti ne tik atsiradus senatvinių pakitimų akyse, bet ir profilaktiškai regėjimui stiprinti, akių nuovargiui šalinti“. Tuo UAB „SanoSwiss“ pažeidė Reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatą, kuri draudžia reklamoje nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų, taip pat minėto įstatymo 14 straipsnio 4 dalies nuostatą, kuri nustato, kad maisto papildų reklamoje privalo būti nuoroda „Maisto papildas“.

Protokole nurodytas UAB „SanoSwiss“ paaiškinimas, kad bendrovė sutinka su pažeidimu. Bendrovė nurodė, kad video klipe nebuvo pateikta nuoroda „maisto papildas“ dėl klaidos.

Protokole nurodyta, kad UAB „SanoSwiss“ Reklamos įstatymą pažeidė pirmą kartą.

Protokole nurodyta, kad bendrovė savo iniciatyva pašalino ir pakoregavo reklamą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija 2014-04-17 posėdyje išklaušė bylos nagrinėjimo proceso dalyvių paaiškinimus.

Tarnybos atstovas nurodė, jog papildomos informacijos pateikti neturi, tačiau pažymėjo, kad bendrovė tyrimo metu su padarytu pažeidimu sutiko.

UAB „SanoSwiss“ atstovas nurodė, jog reklamoje, kuri buvo skleidžiama Lietuvos televizijos kanalu, nuoroda „Maisto papildas“ nebuvo pateikta per klaidą. Bendrovės atstovas nurodė, jog iš dalies sutinka su pažeidimu, kuris buvo nustatytas interneto tinklalapyje <http://papildai-akims.lt/>, tačiau pažymėjo, jog teiginiai buvo sugalvoti ne pačios bendrovės. UAB „SanoSwiss“ reklamoje citavo gydytojos nuomonę. UAB „SanoSwiss“ atstovas nurodė, jog reklaminių klipą pakoregavo jau kitą dieną po Tarnybos pranešimo, o informacija, kuri buvo patalpinta interneto tinklalapyje <http://papildai-akims.lt/>, pasiekė tik mažą dalį vartotojų, kadangi minėto tinklalapio lankomumas buvo mažas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijai paklausus, kiek laiko interneto tinklalapyje buvo skleidžiama maisto papildų „Ocutein“ reklama su draudžiamais teiginiais, bendrovės atstovas nurodė, jog maisto papildų teiginiai interneto tinklalapyje buvo patalpinti 2012 metų gruodžio mėnesį, o pašalinti iš karto po Tarnybos pranešimo apie galimą pažeidimą. Bendrovės atstovas nurodė, jog per visą laikotarpį interneto tinklalapį aplankė 700 vartotojų, iš kurių 50 galėjo pastebėti minėtus teiginius.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijai paklausus, kokiomis papildomomis visuomenės informavimo priemonėmis buvo skleidžiama maisto papildų „Ocutein“ reklama, bendrovės atstovas nurodė, jog minėtas maisto papildas buvo reklamuojamas reklaminiuose lankstinukuose, vaistinių tinklų leidiniuose.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijai paklausus, ar bendrovė turi atsakingą darbuotoją, kuris prižiūrėtų reklamos kūrimą ir jos atitikimą Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo nuostatomis, bendrovės atstovas nurodė, jog už reklamą ir jos atitikimą Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo nuostatomis yra atsakinga kita įmonė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijai paklausus, ar bendrovė patikrino, kad kitų maisto papildų reklamoje būtų pateikta nuoroda „Maisto papildas“, bendrovės atstovas nurodė, kad po Tarnybos pranešimo, jog maisto papildų „Ocutein“ reklamoje, skleidžiamoje Lietuvos televizijos kanalu (LRT) ir interneto tinklalapyje <http://papildai-akims.lt/>, nepateikta nuoroda „Maisto papildas“, bendrovė savo iniciatyva patikrino visas maisto papildų reklamas ir radusi pažeidimus jas sunaikino.

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius įrodymus, išklausi bylos nagrinėjimo proceso dalyvių paaiškinimus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija k o n s t a t u o j a

Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Reklamos įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Taigi, įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas – daryti įtaką vartotojo ekonominei elgsenai.

UAB „SanoSwiss“ Lietuvos televizijos kanalu (LRT) ir interneto tinklalapyje <http://papildai-akims.lt/> skleista maisto papildų „Ocutein“ reklama susijusi su bendrovės vykdoma veikla ir skatina vartotojus įsigyti minėtus maisto papildus, taigi atitinka Reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

Dėl UAB „SanoSwiss“ skleistos reklamos atitikties Reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto ir 14 straipsnio 4 dalies reikalavimams

Reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad reklamoje draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Pažymėtina, kad kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamų įsigyti produktų savybes. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru išpūdžiu apie prekę (jos pakuotę, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai“. Taigi ir UAB „SanoSwiss“ skleista maisto papildo „Ocutein“ reklama turėtų būti vertinama pagal vidutinio vartotojo suvokimą, kuris, skaitydamas šio produkto reklaminius teiginius, neatskiria teiginių apie produkto savybes ir vertina šią reklamą kaip visumą. Vidutinis vartotojas, peržiūrėjęs maisto papildo „Ocutein“ reklamą, galėjo nepagrįstai susidaryti išpūdį, kad minėtas maisto papildas pasižymi profilaktinėmis savybėmis, ir dėl šios priežasties būti suklaidintas.

UAB „SanoSwiss“ reklamuodama maisto papildą „Ocutein“ vartojo teiginius „tinka kataraktos, glaukomos profilaktikai, tai labai efektyvi ir gera profilaktinė priemonė sergant degeneraciniais tinklainės pokyčiais. Preparato galima vartoti ne tik atsiradus senatvinių pakitimų akyse, bet ir profilaktiškai regėjimui stiprinti, akių nuovargiui šalinti“. Tokiu būdu bendrovė reklamoje nurodė ar užsiminė apie žmogaus ligų profilaktines savybes.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „SanoSwiss“ maisto papildas nėra vaistinis preparatas, todėl jis negali būti reklamuojamas nurodant vaistinio preparato savybes. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vaistiniams preparatams taikomi reikalavimai yra nustatyti Farmacijos įstatyme. Šio įstatymo 2 straipsnio 50 dalis nustato, kad vaistas (vaistinis preparatas) – tai vaistinė medžiaga arba jų derinys, pagaminti ir teikiami vartoti, kadangi atitinka bent vieną šių kriterijų: 1) pasižymi savybėmis, dėl kurių tinka žmogaus ligoms gydyti arba jų profilaktikai; 2) dėl farmakologinio, imuninio ar metabolinio poveikio gali būti vartojamas ar skiriamas atkurti, koreguoti ar modifikuoti žmogaus fiziologines funkcijas arba diagnozuoti žmogaus ligas.

Taigi maisto papildas nėra vaistas ir jis neturi gydomųjų savybių, nurodytų Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo 2 straipsnio 50 dalyje. Todėl, remiantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punktu, laikytina, kad maisto papildo reklamoje tokiam produktui priskirti gydomojo ar profilaktinio pobūdžio bruožus yra draudžiama.

Reklamos įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad maisto papildų reklamoje privalo būti nuoroda „Maisto papildas“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vadovaujantis Maisto įstatymo 5 straipsniu, vartotojams turi būti teikiama teisinga informacija apie maistą. Informacijai, įskaitant reklamą, kuri laikytina savita informacijos rūšimi ir paprastai vadinama komercine informacija, taikomas tiesos reikalavimas. Vartotojas privalo gauti teisingą informaciją apie maisto produktus, kuria remdamasis galėtų priimti sprendimus dėl maisto produktų pasirinkimo rinkoje ir jų vartojimo. Pažymėtina, kad minėta norma užtikrina maisto papildų reklamos atskyrimą nuo vaistinių preparatų ir kitų maisto produktų grupių reklamos.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-432, 4 punkte įtvirtintas maisto papildo apibrėžimas, kuris nustato, jog maisto papildas - maisto produktas, skirtas papildyti įprastą maisto racioną ir kuris vienas arba derinyje su kitomis medžiagomis yra koncentruotas maistinių ar kitų medžiagų, turinčių mitybinį arba fiziologinį poveikį, šaltinis. Atsižvelgiant į tai, jog Lietuvos televizijos kanalu bei interneto tinklalapyje <http://papildai-akims.lt/> skleista UAB „SanoSwiss“ maisto papildo reklama, tačiau bendrovė reklamoje nepateikė nuorodos „Maisto papildas“, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija daro išvadą, kad bendrovė nepateikė privalomos pateikti informacijos.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija konstatuoja, kad UAB „SanoSwiss“ pažeidė Reklamos įstatymo 14 straipsnio 4 dalies nuostatą.

Del UAB „SanoSwiss“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 5 dalimi, skiriamos baudos dydis nustatomas pagal mažiausios ir didžiausios baudos vidurkį ir atsižvelgiant į šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidimo pobūdį, pažeidimo trukmę ir mastą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko, kad bendrovė savo iniciatyva pašalino ir pakoregavo teisės aktų neatitinkančią reklamą ir pripažino padarytą pažeidimą.

Vertindama pažeidimo pobūdį, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija atsižvelgia į tai, kad maisto papildo „Ocutein“ reklama pažeidė dvi Reklamos įstatymo nuostatas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgia į tai, kad vartotojai, pamatę bendrovės skleidžiamą maisto papildo „Ocutein“ reklamą, galėjo pagrįstai susidaryti įspūdį, kad minėtas produktas yra vaistas, kadangi minėtoje reklamoje nebuvo pateikta nuoroda, jog tai yra maisto papildas. Taip pat Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija atsižvelgia į tai, kad UAB „SanoSwiss“ Reklamos įstatymo pažeidimą padarė pirmą kartą, bei į tai, kad buvo pažeistos tiek Reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto, tiek 14 straipsnio 4 dalies nuostatos.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, atsižvelgia į tai, kad maisto papildo teiginiai interneto tinklalapyje <http://papildai-akims.lt/> buvo patalpinti 2012 metų gruodžio mėnesį, o pašalinti iš karto po Tarnybos 2014-01-27 pranešimo apie galimą pažeidimą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgia į tai, kad UAB „SanoSwiss“ maisto papildo „Ocutein“ reklama skleista keliomis reklamos sklaidos priemonėmis – televizijoje (LRT) ir interneto tinklalapyje <http://papildai-akims.lt.> Be to, bendrovės atstovas bylos nagrinėjimo metu nurodė, jog minėta reklama taip pat buvo skleidžiama vaistinių tinklų leidiniuose bei reklaminiuose lankstinukuose.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimą atsižvelgia į tai, jog UAB „SanoSwiss“, gavusi Tarnybos raštą, pakoregavo reklamą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5, 7 dalimis, n u t a r i a

už Reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto ir 4 dalies pažeidimą skirti UAB „SanoSwiss“ 2500 (dvejų tūkstančių penkių šimtų) litų baudą.

Nutarimas per 30 dienų nuo nutarimo priėmimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos paskirta bauda sumokama į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią banke „Swedbank“, AB (banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 188659752), kodų sąrašo „Kitos baudos“ skyriaus „Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos skirtos baudos 6780“ eilutę.